

Powiat Gniezno
Królewska Tradycja

W siodle

Powiat Gniezno
Królestwa Tradycja

BISKUPIN

INOWROCLAW

MOGILNO

KRUSZWICA

STRZELNO

POZNAŃ

OSTRÓW LEDNICKI

TRZEMESZNO

Gniezno

GIECZ

GRZYBOWO

- Europa
- Polska
- Wielkopolska
- powiat Gniezno

Znaczenie konia w historii Gniezna i powiatu

Jakie zwierzę najczęściej kojarzone jest z Gniezmem? Większość osób odpowiedziałaby prawdopodobnie, że jest to orzeł. Faktycznie ptak ten już setki lat temu został wybrany przez naszych przodków jako symbol Państwa Polan. Jego wizerunek był umieszczany na fladze, monetach czy królewskich pieczęciach. Wciąż żywa jest także legenda o Lechu, Czechu i Rusie, według której miejsce gdzie zbudowano Gniezno, wskazane zostało przez orła siedzącego w gnieździe.

Czy na pewno jednak zwierzę to miało największy wpływ na funkcjonowanie i rozwój miasta? Z pewnością nie. Bo chociaż przypadł mu zaszczyt pełnienia funkcji państwowego godła (zresztą nie tylko w Polsce i nie tylko w czasach nowożytnych), to w świecie zwierząt można znaleźć stworzenie, które dzięki swoim niezwykłym zdolnościom stało się dla człowieka naprawdę nieocenionym kompanem.

Mowa jest oczywiście o koniu. Ten nieparzystokopytny ssak, od czasów udomowienia czyli ok. 3 500 lat przed naszą erą, towarzyszył człowiekowi właściwie bez przerwy. Jego siła pozwalała ciągnąć mu ciężkie wozy, szybkość i inteligencja sprawiały natomiast, że idealnie sprawdzał się na polu bitwy. Przez tysiące lat koń był najlepszym i najszybszym środkiem transportu, a jego wkład w rozwój cywilizacyjny ludzkości jest bezcenny. Nic więc dziwnego, że na kartach historii znaleźć można wiele przypadków, gdy stawa konia niemal zrównała

Od wieków z nami. Konie odegrały niebagatelną rolę w historii Polski i świata.

1

się ze sławą jego właściciela. Bucefał towarzyszył Aleksandrowi Wielkiemu w jego kampaniach, podczas których dotarli aż do Indii. Jeźdźca i ogiera łączyła niezwykła więź, o czym świadczyć może fakt, że król nazwał na jego cześć jedno ze zdobytych miast. W Polsce natomiast wszyscy znają Kasztankę, klacz Józefa Piłsudskiego, której miejsce pochówku w Mińsku Mazowieckim do dziś jest oznaczone głazem ze stosowną inskrypcją.

Pochówki koni indywidualne lub, co ciekawe, u boku właściciela znane były także w czasach Piastów.

W tym okresie konie wykorzystywane były głównie jako środek transportu, a ich posiadanie było jednym z wyznaczników majątności i pozycji społecznej. Zastosowanie militarne początkowo ograniczało się do przewiezienia wojowników na miejsce bitwy, jednak szybko okazało się, że i w trakcie samej potyczki wierzchowiec może dać ogromną przewagę. W ten sposób posiadanie dużej ilości dobrze wyszkolonych koni stało się istotnym czynnikiem wpływającym na bezpieczeństwo całego państwa. Hodowlą oraz trenowaniem zwierząt zaczęły zajmować się więc wyspecjalizowane osady służebne, a pamiątką po tych czasach są nazwy miejscowości takie jak np. Kobylnica (wieś leżąca między Gniezmem a Poznaniem).

Przez kolejne wieki, konne formacje wojskowe wielokrotnie ulegały przeobrażeniom. Polacy bez wątplenia mogą być dumni z husarii, która między XVI a XVIII wiekiem tworzyła potęgę Rzeczypospolitej, będącej wówczas prawdziwym europejskim imperium. Na jej potrzeby wyhodowana została niezwykle wytrzymała, a jednocześnie szybka i zwrotna odmiana konia wywodząca się z ras polskich, z domieszkami wschodnimi. O ich niezwykłości niech świadczy fakt, że sprzedaż choćby jednego takiego wierzchowca zagranicę groziła karą śmierci.

Ułańskie tradycje ciągle żywe. Przy odrobinie szczęścia kawalerzystę spotkać można nawet w centrum Gniezna.

← W czasach pierwszych Piastów...

Równie chlubną kartę w dziejach Polski zapisałi ułani, czyli lekka jazda konna, służąca w Wojsku Polskim od XVIII do XX wieku. Jej skuteczność bojowa była tak imponująca, że wiele państw europejskich próbowało stworzyć podobne oddziały na swoim terenie.

W Gnieźnie żywą pamiątką po tych czasach są zabudowania koszarowe mieszczące się przy ulicy Wrzesińskiej, gdzie stacjonował 3 (później przemianowany na 17) pułk ułanów wielkopolskich im. Bolesława Chrobrego. Wybudowany przez rząd pruski kompleks służył początkowo dla 12 pułku dragonów, jednak po wybuchu Powstania Wielkopolskiego zaczęto

w nim formować polskie oddziały. Poza bitwami powstańczymi, brały one później udział w wojnie polsko-bolszewickiej. W 1921 roku jednostka przeniesiona została do Leszna, a na jej miejsce do Gniezna trafił 17 Pułk Artylerii Polowej. Obecnie budynki pokoszarowe mają różne przeznaczenie. Duża część z nich została zrewitalizowana na potrzeby Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej. Ułańskie tradycje Pierwszej Stolicy kulturuje natomiast Stowarzyszenie Grupa Rekonstrukcji Historycznej „Garnizon Gniezno”, w którym obok szwadronu kawaleryjskiego działa także oddział piechoty powstańczej oraz pruskiej.

Oddziały ułanów prezentowały się niezwykle widowiskowo, natomiast w boju były bardzo skuteczne.

Pojawiają się oni regularnie na różnego typu obchodach świąt państwowych, uroczystościach patriotycznych i pokazach. Ważną częścią ich działalności jest udział w rekonstrukcjach historycznych, takich jak na przykład organizowane od jakiegoś czasu w Gnieźnie inscenizacje wydarzeń z okresu Powstania Wielkopolskiego.

Innym kompleksem budynków o pruskim rodowodzie i „końskim” przeznaczeniu jest Państwowe Stado Ogierów, które mieści się przy ulicy Kteckoskiej w Gnieźnie. Funkcjonujące od roku 1884, do dziś zajmuje się zabezpieczeniem rozrodu w hodowli koni na podległym terenie. Praca placówki była zawsze bardzo wysoko oceniana przez środowisko, o czym świadczyć może fakt, że działała ona bez przerwy nawet w niespokojnym okresie między 1918 a 1945 rokiem. Wielu jej pracowników, startując w zawodach osiągało znaczące wyniki w konkurencji skoków przez przeszkody czy powożeniu zaprzęgami. Na terenie stada znajduje się również powozownia, w której zgromadzono liczne, często unikatowe egzemplarze pojazdów, uprzęży itd., z czego część można wypożyczyć na okolicznościowe uroczystości. Dostępny jest także hotel dla koni.

W XX wieku grono mieszkańców Gniezna zainteresowanych lub nawet związanych zawodowo z końmi ciągle się poszerzało, a fakt ten zaowocował w latach 20. powstaniem nowoczesnego hipodromu. Jego najważniejszym elementem była kryta trybuna, która obecnie pełni funkcję trybuny honorowej stadionu żużlowego. Budowla miała mieścić ok. 1 000 widzów,

a znajdujące się pod nią pomieszczenia służyły zawodnikom i dziennikarzom. W powstanie obiektu zaangażowany był Komitet Targów Końskich. Zawiązane w Gnieźnie towarzystwo za swój główny cel obrabło przywrócenie świetności jarmarków końskich. W tym celu organizowano na przykład targi konia szlachetnego oraz użytkowego, którym towarzyszyły różnorodne pokazy i zawody. O randze tej organizacji świadczyć może jej skład osobowy. Zwyczajnymi członkami Komitetu byli m.in. ówczesnie urzędujący: Prezydent Miasta, Starosta, czy dowódcy stacjonujących w Gnieźnie oddziałów wojskowych. Dodatkowo w przyjętym w roku 1926 statucie znaleźć można nazwiska osób niezwykle cenionych w całym regionie, jak Stanisław Taczak (pierwszy dowódca Powstania Wielkopolskiego), czy Bolesław Kasprowicz (honorowy obywatel Gniezna, przemysłowiec, właściciel znanej w świecie fabryki wódek i likierów).

Przez wiele lat stadion przy ul. Wrzesińskiej był areną rozgrywania Jeździeckich Mistrzostw Polski, w których startowała cała czołówka krajowych zawodników. Dwukrotnym zwycięzcą zawodów był Jan Kowalczyk – medalista Igrzysk Olimpijskich w Moskwie – prawdziwa ikona polskiego jeździectwa. W połowie lat 70 odbyła się ostatnia impreza z tego cyklu. Od tej pory obiekt ten ogląda już głównie zawody żużlowe oraz mecze hokeja na trawie. Imprezy hipiczne stały się natomiast rzadkością.

*Państwowe Stado Ogierów w Gnieźnie
liczy sobie ponad 100 lat.*

Imprezy konne

Jeździecki Puchar Gniezna w skokach przez przeszkody

W powiecie gnieźnieńskim każdego roku odbywa się kilka konkursów konnych w skokach przez przeszkody. Najbardziej znane i propagowane są te organizowane przez Stado Ogierów w Gnieźnie przy ul. Kłecoskiej. Warto wiedzieć, że w konkurencji skoków koń i jeździec pokonują przeszkody ustawione na torze zwanym parkurem z jak najmniejszą ilością błędów.

Jeździecki Puchar Gniezna w skokach przez przeszkody odbywa się raz w miesiącu. Dzieli się

Skoki przez przeszkody to sport popularny w całym regionie.

on na sześć etapów, a pierwszy z nich przeważnie planowany jest na wiosnę. Bogaty program zawodów przewiduje m.in. przeprowadzenie konkursu w kategoriach mini LL (maksymalna wysokość przeszkody 60 cm) dla dzieci biorących udział po raz pierwszy w konkursach hippicznych. Dla doświadczonych zawodników odbywają się konkursy w bardziej wymagającej kategorii P (wysokość przeszkody 110 cm) czy N (wysokość przeszkody 120 cm). Natomiast dla pozostałych zebranych, nie biorących bezpośrednio udziału w konkursie, przewidziane są inne atrakcje, takie jak chociażby pokaz zręczności rycerskiej.

Pokaz koni hodowlanych w Jankówku

Jak wiadomo to charakterystyczne cechy danej rasy konia decydują o jego przeznaczeniu. Dlatego też, koń wyróżniający się dobrą sprawnością fizyczną jest wykorzystywany w sportach konnych i wyścigach, z kolei ten masywny i silny – do prac rolnych i transportowych. Tym oraz innym różnicom cech ras konnych można się przyjrzeć podczas pokazu koni hodowlanych w Jankówku, organizowanym przez Stajnię pod Wierzbami oraz Związek Hodowców Koni Wielkopolskich.

Impreza ta połączona jest z piknikiem, gdzie koniarze z powiatu gnieźnieńskiego starają się przybliżyć przybyłym gościom korzyści mogące wypłynąć w obcowaniu z koniem. Poza tym, obok zapoznania się z dorobkiem lokalnych ośrodków jeździeckich, można przede wszystkim aktywnie i miło spędzić czas.

Hubertus

Św. Hubert jest patronem m.in. jeźdźców, myśliwych i leśników. Dlatego też to powszechnie znane święto organizowane przez koniarzy na zakończenie sezonu zwane jest hubertusem. Zwykle odbywa się ono w okolicach 3 listopada. Jego tradycja wywodzi się z Anglii, a do Polski dotarła około XVIII wieku. Dawniej hubertus oznaczał wielkie polowanie. Dziś to symboliczna

W Powiecie Gnieźnieńskim nie brak jest okazji, aby podziwiać konie na różnego typu imprezach.

Zdobycie „lisiej kity” to ogromne wyróżnienie dla każdego jeźdźcy

pogoń za jednym z jeźdźców, na którego lewym ramieniu przyczepia się lisi ogon. Na trasę wyruszają zarówno konie pod siodłem, jak i zaprzęgi. Po drodze zazwyczaj przewidziana jest przerwa i positek dla uczestników. Na trasie rozstawione są przeszkody – zdarzają się także przeszkody wodne. Uczestnicy dojeżdżają w końcu na polanę, gdzie odbywa się symboliczna pogoń za lisem.

W powiecie gnieźnieńskim praktycznie każdy z ośrodków organizuje hubertusy. Są to jednak inicjatywy prywatne i bardziej lokalne.

Czempionat koni rasy Wielkopolskiej

Konie rasy Wielkopolskiej to szlachetny koń wierzchowy, użytkowany w sporcie i w rekreacji.

Sprawne powożenie zaprzęgiem wymaga wieloletniego treningu.

Przeciętnie zwierzęta te osiągają wysokość od 158 do 160 cm w kłębie. Najwyraźniej cechy tej rasy widać w jego niewielkiej głowie, która przypomina kształtem zwężający się trójkąt. Charakterystyczne są też duże oczy i długa szyja. Konie wielkopolskie to idealna rasa dla osób, które marzą o koniu zrównoważonym, łagodnym, łatwym do ułożenia, a przy tym pracowitym. Po swoich przodkach czystej krwi konie te odziedziczyły dużą temperament i energiczność.

To właśnie w klasie Wielkopolskiej rasy, na terenie Krajowego Stada Ogierów w Gnieźnie

w miesiącu maju kilkadziesiąt koni rywalizuje o miano najładniejszego ogiera i najładniejszej klaczy. Imprezie towarzyszą pokazy skoków przez przeszkody oraz prezentacja zaprzęgów.

Podobną imprezą, organizowaną również w tym samym miejscu w maju przez Polski Związek Hodowców Koni, jest premiowanie źrebiąt rocznych i dwuletnich. Premie oraz tytuły są wyznacznikiem jakości konia, zarówno pod względem hodowlanym jak i użytkowym. Nadawane są one podczas przeglądów hodowlanych.

Sylwester koniarzy

Od 2006 roku na gnieźnieńskim Rynku o godzinie 12.00 ostatniego dnia w roku spotykają się koniarze z powiatu gnieźnieńskiego. Wypijając symboliczną lampkę szampana wspólnie żegnają stary rok i witają nowy. Frekwencja z roku na rok wzrasta. W roku 2012 zebrano się aż 50 jeźdźców.

Towarzyskie zawody w skokach przez przeszkody o puchar Prezydenta Miasta Gniezna

Konie od czasu do czasu wracają jeszcze na dawny hipodrom w Gnieźnie. Dziś jest to stadion żużlowy, ale jego dawną świetność można

Prawdziwemu „koniarzowi” niestraszy nawet śnieg.

Na gnieźnieńskim stadionie na ogół królują konie mechaniczne, jednak od czasu do czasu można tu podziwiać także „prawdziwe rumaki”.

Rycerze wyruszają w daleką drogę na Pola Grunwaldzkie.

sobie przypomnieć biorąc udział w Towarzyskich zawodach w skokach przez przeszkodę organizowane przez UKS Master z Gniezna.

Szlakiem Chorągwi Rycerskiego Miasta Gniezna im. Arcybiskupa Gnieźnieńskiego Mikołaja Kurowskiego herbu Szreniawa

Już od wielu lat klub jeździecki Kłusak pod szyldem Chorągwi Rycerskiej Królewskiego Miasta Gniezno im. Arcybiskupa Mikołaja Kurowskiego z początkiem lipca wyrusza na Grunwald. Drużyna co roku żegnana jest przez wódatarzy miasta i powiatu na Rynku w Gnieźnie by po 7 dniach dotrzeć na pola Grunwaldu. Warto zaznaczyć, że klub jeździecki Kłusak był jedną z pierwszych konnych drużyn biorących czynny udział w inscenizacji bitwy pod Grunwaldem.

Zjazd Wojów Słowiańskich w Grzybowie

Konna Drużyna Wojów Słowiańskich z Gniezna, co roku, przeważnie w drugiej połowie sierpnia, podczas Zjazdu Wojów Słowiańskich w Grzybowie, przygotowuje pokaz jazdy konnej. Nie są to jednak zwykłe techniki jeździeckie. Poza skokami przez płonącą przeszkodę, można zobaczyć jak np. pokonać konno baloty stomy, za którymi schowani są wojowie z tarczami. Tą konno – słowiańską oprawę w Grzybowie zapewnia jeden z członów UKS Master z Gniezna – Konna Drużyna Wojów Słowiańskich.

Pokazy słowiańskich wojów to coś dla widzów o mocnych nerwach.

Konno po powiecie

Powiat Gnieźnieński ze względu na liczne walory przyrodnicze: jeziora otoczone lasami, polne bezdroża, stwarza doskonałe warunki do uprawiania jeździectwa. Nie brakuje zatem tutaj lokalnych ośrodków jeździeckich, jak i małych prywatnych stajni na tak zwany własny użytek.

Poniżej prezentujemy kilka przydatnych adresów, dla tych którzy bywając w powiecie gnieźnieńskim chcieliby poznawać go konno:

1 Uczniowski Klub Sportowy „Master”

Maria i Ryszard Nitka

ul. Kawiary 33/3, 62-200 Gniezno
M: 693 028 295, 501 550 884

2 „Maja” Maria Stachowiak

Wiekowo 87, 62-230 Witkowo
M: 609 276 452

karolina1s@o2.pl

www.jezioropowidzkie.pl/maja.html

3 Helena Beym

Wierzyce 25, 62-262 Fatkowo
T: 61 427 54 43, M: 514 658 532

poczta@agroturystyka-beym.com.pl

www.agroturystyka-beym.pl

4 Jeździecki Uczniowski Klub sportowy Kłusak

Chorągiew Rycerska Królewskiego

Miasta Gniezno im Arcybiskupa Mikołaja Kurowskiego
Tadeusz i Grażyna Nitka

ul. Skrajna 8, 62-200 Gniezno
T: 61 425 67 67

5 Ośrodek Jeździecki JANTAR

Daria Bielecka

ul. Orzeszkowej 13, 62-200 Gniezno
M: 600 970 006

6 Ośrodek Rekreacji Konnej

Jacek Szymański

Osiniec 14 a, 62-200 Gniezno
T: 61 426 45 53

konie-osiniec@wp.pl,

www.osiniec.pl

7 Stado Ogierów Skarbu Państwa

– rekreacja konna

ul. Kłeckoska 14, 62-200 Gniezno
T: 61 426 22 11

8 Stajna pod Wierzbami

Feliks Borys

Jankówko, 62-200 Gniezno
M: 696 181 316

stajniapodwierzbami@op.pl

www.stajniapodwierzbami.pl

9 Stajnia Kalina

– jazda konna **Arkadiusz Dietrich**

Kalina 4, 62-200 Gniezno
M: 515 967 175

10 Stajnia nad stawami

Marianna Szafran

Dębówiec 22, 62-200 Gniezno
M: 500 214 351

Konia i jeźdźca łączy
niezwykła więź...

Jazda konna stanowi doskonałą formę relaksu.

14

11 Fundacja Patria

Skrzetuszewo 54, 62-280 Kiszkowo

T: 61 853 79 40

patria@patria-opp.pl

www.patria-opp.pl

12 Ranczo 4x4

Dąbrówka Kościelna 17, 62-280 Kiszkowo

M: 601 211 474

www.ranczo4x4.pl

13 U Andrzeja

Strychowo 8, 62-260 Łubowo

M: 501 394 748

andrzej.sobczak1@o2.pl

www.stadnina-strychowo.wix.com

14 Ranczo Ganina

Patryk Dobrzyński

Ganina 3, 62-200 Gniezno

M: 661 096 246

ranczoganina@gmail.com

www.ranczoganina.dzs.pl

15 Stajnia Toffel – sport, rekreacja, pasja Stowarzyszenie Grupa Rekonstrukcji Historycznej „Garnizon Gniezno”

Tadeusz Toffel

Szczytniki Duchowne 29, 62-200 Gniezno

T: 61 425 72 68, M: 505 645 673

jakub_toffel@tlen.pl

www.stajniatoffel.pl

Konno po powiecie Gniezno

● powiat Gniezno

8 ośrodki jeździeckie

INFO

INFORMACJA TURYSTYCZNA

Biurow Przewodników Katedralnych w Bazylice Prymasowskiej w Gnieźnie

ul. Kanclerza Jana Łaskiego 11, 62-200 Gniezno
(biuro w kruchcie północnej katedry)
M: +48 602 708 231, T/F: 61 424 13 89

Powiatowe Centrum Informacji Turystycznej Organizacja Turystyczna Szlak Piastowski

ul. Rynek 14, 62-200 Gniezno
T/F: 61 428 41 00
www.szlakpiastowski.com.pl

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze (PTTK) Oddział „Ziemie Gnieźnieńskiej”

ul. Kanclerza Jana Łaskiego 10, 62-200 Gniezno
T/F: 61 426 36 60

MUZEA

Muzeum Archidiecezji Gnieźnieńskiej

ul. Kolegiaty 2, 62-200 Gniezno
T: 61 426 37 78
www.archidiecezja.pl

Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy

Dzieskanowice 32, 62-261 Lednogóra
T: 61 427 50 10, F: 61 427 50 20
www.lednica.pl

Oddziały MPP:

Wczesnopiastowska Rezydencja na Ostrowie Lednickim
Wielkopolski Park Etnograficzny w Dzieskanowicach
Rezerwat Archeologiczny Gród Grzybowo

Muzeum Początków Państwa Polskiego

ul. Kostrzewskiego 1, 62-200 Gniezno
T: 61 426 46 41, T/F: 61 426 48 41
www.mppp.pl

KULTURA

Centrum Kultury eSTeDe „Scena To Dziwna”

ul. Roosevelta 42, 62-200 Gniezno
T: 61 424 07 72, F: 61 428 18 97
www.estede.blox.pl

Grupa Widowisk Historycznych „COMES” – Maciej Kuźniowski

ul. Cienista 41, 62-200 Gniezno
T: 61 425 68 88, M: +48 604 369 928
www.comes-gniezno.com

Miejski Ośrodek Kultury (MOK)

ul. Łubińskiego 4, 62-200 Gniezno
T: 61 426 46 30, F: 61 426 35 23
www.mok.gniezno.pl

WYDAWCA

Starostwo Powiatowe w Gnieźnie

Wydział Promocji i Rozwoju
ul. Jana Pawła II 9/10, 62-200 Gniezno
T: 61 426 17 68, F: 61 426 17 68
E: promocja@powiat-gniezno.pl

Partner projektu

Tekst: Danuta Kryszak, Antoni Kaliski

Zdjęcie okładka: Karolina Wengerek
(www.wengerek-photography.com)

Zdjęcia: Lidia Perek, archiwum Starostwa Powiatowego w Gnieźnie, archiwum Wydawnictwa Tekst, Piotr Ziółkowski, Natalia Chmielewska, Mateusz Wrzesiński, Agnieszka Zabiszak, archiwum Stowarzyszenia Garnizon Gniezno, archiwum Stajnia pod Wierzbami, archiwum UKS Master, archiwum UKS Kłusak

Projekt graficzny serii: Jarosław Gryguć

Skład: Wydawnictwo Tekst Sp. z o.o.

Powiat Gniezno

Królewska Tradycja

**PROGRAM
REGIONALNY**

NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

WOJEWÓDZTWO
WIELKOPOLSKIE

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Folder współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013, działanie 6.1 Turystyka, schemat II. Zadanie zostało zrealizowane w ramach projektu pn. „Tu powstała Polska – promocja kulturowego produktu turystycznego Powiatu Gnieźnieńskiego, wizerunkowego produktu Wielkopolski”.

www.powiat-gniezno.pl
www.tupowstalapolska.pl

ISBN 978-83-935068-8-0